kat.komp
V B J C
C.R. BIBLIOTHECA VNIVER. IAGELL. CRACOVIENSIS
14633
5

Na nowo oprawiono w r. 1936.

V
B J
C
14633
III

Olim: Prawo polskie 4995/V

Starzeński – Przeradzki.
Faber – Koch –
— — 33½. Wolański z Matusewiczami.
4. Giedroyć. Wolański. Matusewicz.
5. Wolański – Giedroyć.
6. Wirmser. Stefani. Bankoffer
7. Modrzewski. Stefani. Janowicze. Korsakowski
8. Bankoffer – Wirmser –
9. Wirzer – Bankoffer.
10. ~~Korsakowski Xaw.~~ zob. 14633. III. t. IV. nr. 17.
11. Bankoffer – Wirmzer.
12. Białopiotrowicz – Brygitki.
13. Stokocki – Gnatowski.
14. Kościół Brzeski – ~~Jagn.~~ Trzebowski. Wyganowska.
15. Brygitki.
16. Przeździecki – Werenczynski – Chrapowicki. Skirien
17. Romer. – Bernardynki – Krzywobłocki.
18. Ogiński. Mamorzy.
19. Borch – Plater –
20. Dulitz –
21. Sawiński – Wołodkowicz.
22. Drozdowicz.
23. Liebe. Herman
24. Ekonomia Grodzieńska –
25. Pozniak – Wołodkowicz. Marcinowski.
26. Starostwo Haieńskie.
27. Augustów – Ekon. Grodzieńska – Dankiewicz.
Karlewicz.
28. Totoczko – Kameduli.
29. Szaniawski.
30. Baranowski –,
31 — — Ośmiałowski.
32. Ciesznowska – Ozanowska – Kalinowski.
33. Sylwestrowicz –
34. Pomińska. – Gören. – Grabowski.
35. Grabowski
36 Trnatis – Borkman.
37. Grodno –

9 flor.

1171

1887. III. 98.

ODPOWIEDŹ

NA PROZBĘ WIELEBNYCH PANIEN BRYGIDEK GRODZIENSKICH.

GDzie idzie o to Wielebnym Pannom Brygidkom, żeby uniknąć Sądu y rozprawy, żeby nie uledz Sprawiedliwości, przez którą oddać się powinno co komu należy, tam udaiąc iakoby w ich Jnteressie prywatnym powaga Konstytucyów y Dekretów zgwałconą bydź miała; Chcą Panny Zakonne takiego u Stanów Seymuiących Dobrodzieystwa, któreby ich od powrócenia cudzey własności uwolniło.

Kto się ośmiela teraz po podobne posuwać korzyści na cudzy uszczerbek, zapomina chyba, że Seym teraźnieyszy w Swiątobliwym Konfederacyi Związku czysty Dobra pospolitego maiąc zamiar, y ubespieczaiąc całość Maiątków Obywatelskich, położył Exkluzyą Interessów prywatnych dla tego, że wyciągaiąc roztrząśnienia Sądowego, y iasnego rzeczy rozpoznania, mieysca mieć nie powinny w Ustawach mocy Prawodawczey do ogulności stosowanych.

Mimo to iednak W.W. Panny Brygikdi wiedząc, że Stany Seymuiące nie weydą w ściśle ich Sprawy roztrząśnienie, y że w takim razie obrażaiąc prawdę niezgodne z Dokumentami własnemi, mogą podać Pismo, ażeby tylko w zamęcie rzeczy namieszawszy Konstytucyi, pozorną zrobić prozbę, za fundament Jnseressu swoiego w teyże prozbie to wyraziły: „ Niegdyś W. Alexandra z Sobieskich Wie-„ siołowska Marszałkowa W. W. X. Lit: Funduszem w Roku 1642. rozpoczę-„ tym, a w Roku 1646. dokończonym, Dobra Szydłowice y dalsze, w Po-„ wiecie Wołkowyskim leżące, po niegdy Ur: Kazimierzu Wolskim wieczy-„ ście skupione, zapisała na Fundusz Wielebnym Pannom Brygidkom Grodzień-„ skim z kondycyą uttzymywania trzydzieści Panien bezposażnych Stanu Szla-„ checkiego.

Nie podałyby takiego doniesienia Sądowi Panny Brygidki, boby tego Funduszem nie dowiodły, w którym wzmianki żadney o Szydłowicach nie masz, a zatym Fundusz, ani iego kondycye, nie rozciągaią się do Szydłowic; Niech Fundusz złożą u Laski, a z niego ta iasna okaże się prawda.

Wielmożna Wiesiołowska Marszałkowa W. Litewska fundowała Panny Brygidki na Dobrach Kochanowie, Uzłowcach, Krzemienicy Wielkiey y dolney, na Summach y Placach Klasztorowi temu wieczyście zapisanych, wniosła przy innych Obligacyach warunek, utrzymywania trzydzieści Panien bezposażnych Stanu Szlacheckiego. Wszystko to żadney niepodlega wątpliwości, miała ona tych Dóbr dziedzictwo, oddała ie na Fundusz, przeciw któremu Urodzony Białopiotrowicz Ex-Pisarz Woyskowy Litewski Sprawy nie ma, ani o to: że Intencye pobożne Fundatorki Stanowi Szlacheckiemu pożyteczne bez exekucyi zostaią. Niech w to weyrzy Zwierzchność Narodowa, a znaydzie iakie iest tego Funduszu y w Dobrach, y w Summach z pierwiastkowey Jnstytucyi zbogaconego Obligacyi zaniedbanie, wtedy się to pokaże, że y konserwacya Pa-

nien trzydziestu bezposażnych dawno ustała, y wielkie mimo Fundusz w ten Klasztor wpłynęły posagi, bez których uboższe Panny do Zakonu nie były przyięte, y teraz domieście się nie mogą, lecz to nie wchodzi w Sprawę Ur: Białopiotrowicza, która się składa z tego, co następuie:

Taż W. Wiesiołowska Marszałkowa Litewska, późniey po Funduszu maiąc Summy na Dobrach Szydłowicach, różnym Kredytorom Kazimierza Wolskiego tych Dóbr naówczas Dziedzica opłacone, y będąc sama tylko Sumowną Possessorką, Testamentem swoim te Dobra Szydłowice Pannom Brygidkom na domurowanie Kościoła Grodzieńskiego bez żadnych innych Obligacyi ustąpiła, a iak sama nabytego nie miała od Wolskich Dziedzictwa, tak równie y Pannóm Brygidkom dać go nie mogła.

Na te Dobra Szydłowice post exinctam lineam Dziedziców, Ur: Białopiotrowicz Ex-Pisarz Woyskowy Litewski otrzymawszy z łaski Nayiaśnieyszego PANA Przywiley, pozwał do Sądów Assessorskich W. X. Lit: WW. Panny Brygidki do Exempcyi, żeby Panny Zakonne odebrały Summę, iaka im z Wlewków W. Wiesiołowskiey Marszałkowey na tych Dobrach iest zapisaną.

Po takowym Zapozwaniu, dwa wypadły w Assessoryi W. X. Lit: Dekreta, to iest: 1784. Kondemnata, a 1785. Dekret oczewisty po wzaiemnych Kontrowersyach ferowany, którym kompartacyą Dokumentów pod obowiązkiem przysięgi przez Plenipotenta WW. Panien Brygidek, Kopią Spraw y rozprawę sub pœna Personalis Jnfamiæ nakazano.

Gdy więc WW. Panny Brygidki pomiarkowały, że po złożonych Dokumentach przy finalney rozprawie, to się iasno ukaże, iż Szydłowice nie były Dziedziczne W. Wiesiołowskiey Marszałkowey Litewskiey, tylko w Summach przez nią spłaconych possydowane, że te Dobra do Funduszu, ani Obligacyi Funduszowych wcale nie należą, ale później za Testamentem teyże Wiesiołowskiey Klasztorowi dostały się, a zatym, iż Panny Brygidki w iey stopniu posiadaiąc Szydłowice, Summ tylko na tych Dobrach zapisanych, są Właścicielkami; Obróciły całą usilność swoią na to, żeby wyrwać Sprawę od Sądu, y upatrzywszy do tego zamiaru Radę Nieustaiącą sobie dogodną, udały się tam z Memoryałami Tytułem wielorakich Konstytucyi Fundacye swoie Approbuiących; mianowicie ostatniey 1775. która wszelkie przeciwko Funduszowi ex cujusvis Jnstantia seu Delatione iakimkolwiek pretextem zaszłe Processa prawne, in quolibet foro zniosła.

Przekładał w Odpowiedziach swoich Ur: Białopiotrowicz, że Konstytucye Approbuiące Dokumenta Pannom Brygidkom, potwierdzaiąc to, co iest w Dokumentach, nie odmieniły natury rzeczy, że Panny Brygidki podług Funduszu wieczystego Dóbr Kochanowa, Użłowców, Krzemienicy Wielkiey y dolney są Dziedziczkami, bo W. Wiesiołowska Marszałkowa Litewska maiąc tych Dóbr Dziedzictwo, oddała ie Klasztorowi, a zaś Szydłowice późniey za Testamentem w Summach tylko przez nią spłaconych ustąpione, nie należą Pannom Zakonnym wieczyście, bo W. Wiesiołowska Marszałkowa Lit: nie będąc sama Dziedziczką, Dziedzictwa Klasztorowi dać nie mogła, a zatym y Konstytucye potwierdzaiąc Testament, potwierdziły należące Pannom Brygidkom na Dobrach Szydłowicach Summy, że Konstytucya 1775. znosząc wszelkie przeciwko Funduszowi zaszłe Processa, nieprzeszkadza nic Ur: Białopiotrowiczowi do kończenia Sprawy za Przywileiem po tey Konstytucyi późnieyszym o Szydłowice, bo te Dobra nie są Funduszem zaięte, y Sprawa iego nie iest przeciw Funduszowi, ale o Exempcyą Dóbr za Testamentem posiadanych.

Rada iednak Nieustaiąca na zamieszanie Sprawy przeciwnie nawet Dokumentom wydała Rezolucyą w tych słowach: „My KROL za zdaniem Rady przy Boku
„ Naszym Nieustaiącey, znayduiąc w treści Memoryałów obustronnych obiekt
„ Juris Personarum. Lubo Sądowym Magistraturom do rozpoznania właściwy
„ ściśle atoli połączony z Obiektem mocy Praw y wytłumaczenia Ducha onego,
„ go, któren iest Competentiæ Rady Naszey, a z tego powodu doyrzale roztrząsaiąc
„ trząsaiąc wszystko, gdy z iedney strony wielo Konstytucyami cytowanemi widziemy
„ dziemy Fundusz WW. Panien Brygidek Konwentu Grodzieńskiego na Szydłowicach
„ dłowicach per specificum uczyniony, Approbowanym; a przeto tenże niepodpadaiącym
„ podpadaiącym pod rygor Praw de non alienandis Bonis od Stanu Szlacheckiego;
„ ckiego; nadto w Konstytucyi 1775. Traktatowey, gdy wyraźną wolą Stanów
„ nów czytamy, wszelkie przeciwko Funduszowi ex cujusvis Jnstantia seu Delatione
„ latione iakimkolwiek pretextem zaszłe Processa Prawne in quolibet Foro znaszaiącą,
„ szaiącą, w których Słowach y Przywiley Ur: Białopiotrowicza, Juris Caduci
„ post extinctam quasi lineam Sukcessorów prawnych ad Octavum gradum zdaie
„ się być zaiętym, y naostatek w tymże Roku pod Tytułem: == Ratyfikacya
„ cya == czytamy ostrzeżenie, (aby Akta Delegacyi między któremi y Approbata
„ bata Funduszu Panien Brygidek znayduie się) żadney wątpliwości Jnterpretacyi,
„ tacyi, a tym bardziey kwestyi nie podlegały, y na zawsze nieporuszone, y
„ exekwowane były, pod karą contra Convulsores Legum; Co nietylko Radzie
„ dzie Naszey, lecz bardziey ieszcze każdemu Sądowi prawidłem do ścisłego
„ dochowania woli Stanów być powinno: Z drugiey zaś strony z wyważenia
„ nia wszelkich uwag, gdy rozważamy, iż w zamiarze Stanów Zgromadzonych
„ nych Anno 1775. to być nie mogło, ażeby cum præjudicio tertii & in Contumaciam
„ tumaciam Właściciela y Dziedzica prawego z obaleniem oraz Praw o własności
„ ści y bespieczeństwie proprietatum Stanu Szlacheckiego miało być Funduszowi
„ wi WW. Panien Brygidek przywłaszczonym zaocznie, y in contumaciam Dziedziców
„ dziców przez Stany, coby własnością niegdyś W. Wiesiołowskiey nie było
„ w czasie nastałego Funduszu. Przeto nie wdaiąc się w Kwestyą Sądowniczą,
„ czą, Jus Personarum w sobie zawieraiącą, a w tak wielce interessuiącym
„ całą Powszechność zagadnieniu powagę Prawa iuż bespieczeństwo własności
„ Szlacheckich obeymuiącym rozwiązanie onego uznaiemy być nayprzyzwoiciey,
„ ciey, y iedynie należne Stanom Zgromadzonym. Co do decyzyi ieżeli na
„ przeciw teyże Konstytucyi 1775. komukolwiek zostaie ieszcze Jus agendi
„ w Sądowych Juryzdykcyach o Dziedzictwo Szydłowic. Rezolucyą tę za
„ zdaniem Rady podpisaną, pieczęcią stwierdzić rozkazaliśmy. Dnia 28. Marca
„ ca 1786.

Cała ta niepoięta Rezolucya Duchem Competentiæ tłumaczenia Praw napisana, ściąga się do Funduszu WW. Panien Brygidek, przeciw któremu Ur: Białopiotrowicz Sprawy nie ma, y w którym nikt nie znaydzie Szydłowic, kto tylko czytać umie. Chociaż Rada Nieustaiąca wyraziła: „Widziemy Fundusz WW.
„ Panien Brygidek Konwentu Grodzieńskiego na Szydłowicach per specificum
„ uczyniony.

Na teyże Rezolucyi nie polegaiąc ieszcze y same Panny Brygidki postarały się późniey o łaskawego dla siebie obrońcę Ur: Woyniłowicza Generał-Adjutanta Buławy Wielkiey W. X. Lit: który na zasłonę Klasztoru nabywszy nie dawno Sukcessyą od Ur: Wolskiego iakoby mu należącą w Dobrach Krzemienicy, Szydłowicach, y innych Funduszowych przez Panny Brygidki posiadanych, zmówny z nimi w Trybunale uformował Process, y pretextem determinacyi fori, za pobudką po wyższey Rezolucyi Rady na Dekret z Remissą Sprawy swoiey do Stanów Seymuiących zgodził się.

Taki postępek Ur: Woyniłowicza, nie mogąc być tylko iasnym Kondyktem z Brygidkami, nie przecina Ur: Białopiotrowiczowi drogi kończenia Sprawy w Sądzie

Assessorskim rozpoczętey, bo Trybunał Dekretem swoim nie rozwiązał, y rozwiązac nie mógł Dekretów w Assessoryi poprzedniezo zapadłych.

Dla czego w Roku teraźnieyszym 1789. dnia 19. Stycznia, po przywołaniu Wpisu z porządku Regestrów przypadłego, WW. Panny Brygidki składaiąc u Sądu Rezolucyą Rady y wspomniony Trybunalski Dekret, stawały o Remissę Sprawy na Seym. Sąd Assessorski zapatruiąc się na Dekret swoy oczewisty poprzedzaiący z uznaniem komportacyi Dokumentów y Rozprawy w Sądzie swoim zapadły, y nie mogąc przeciw pierwszemu wyrokowi swemu per accessorium takiey wydawać Decyzyi, iako w Sprawie do finalney rozprawy przypadłey, zawiesiwszy Rezolucyą kwestyi od Strony wniesioney ad principale w samey Sprawie postępować, y pierwszemu Dekretowi swemu w złożeniu Dokumentów zadosyć czynić nakazał, od czego WW. Panny Brygidki odstępuiąc, powtórnie Kondemnowały się. A znowu swoim sposobem wołaiąc na gwałt o złamanie powagi Konstytucyi y Dekretów, ażeby uniknąć rozprawy, przychodzą do Stanów Seymuiących z Skargą y prożbą wielolicznym Konstytucyom de valore Dekretów oczewistych Assessorskich przeciwną.

Ponieważ zaś Sprawa Ur: Białopiotrowicza o Szydłowice nie iest przeciw Funduszowi Panien Brygidek, ani Konstytucyom Fundusz potwierdzaiącym, bo te Dobra do Funduszu nie weszły, lecz poźniey Testamentem W. Wiesiołowskiey w Summach tylko iakie iey należały, są Klasztorowi ustąpione, ponieważ Panny Brygidki nie będąc tych Dóbr Dziedziczkami dla tego, że Wiesiołowska sama zastawniczka, nie mogła im zapisać wieczności w tym razie podstępnie Dziedzictwo ich podciągnąć pod tytuł Fundacyi usiłuią. Ponieważ Konstytucya 1598. o Pozwach Zadwornych W. X. Litt y Konstytucya 1766. Sprawom za Przywileiami Juris Caduci forum w Sądach Assessorskich W. X. Lit: determinowały, do których stosownie Ur: Białopiotrowicz rozpoczął Proces, y ma iuż zapadłe oczewiste w tym Sądzie Dekreta. Suplikuie zatym Nayiaśnieyszych Rzeczypospolitey Seymuiących Stanów, aby ta Sprawa ordynaryinemu kursowi sprawiedliwości zostawioną była, tam y Ur: Woyniłowicz gdy dowiedzie, że Linia Wolskich nie wygasła, że iego nabycie Sukcessyi ma lepsze do Szydłowic Prawo, niżeli Uprzywileiowany Aktór, odbierze te Dobra, które nie słusznie chcą przywłaszczyc Brygidki unikaiąc rozprawy im nie wygodney.

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

Biblioteka Jagiellońska
stdr0023297